

A TENGERPART

Társadalmi, közgazdasági és tengerészeti napilap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Riva Szápáry, Adria-palota.
Telefon 224. szám.

Előfizetési ár:
Égész évre . . . 24 kor. Negyedévre . . . 6 kor.
Félévre . . . 12 kor. Egy hónapra . . . 2 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

HIRDETÉSEKET
kiadóhivatal mérsékelt áron számít.
Helyes hirdetések 6 hasábos petit sorja 30 fillér.

LEGUJABB.

— Táviratok és telefon-hírek. —

Az új kormány.

Wekerle Bécsben.

Budapest, április 25. Wekerle Sándor miniszterelnök ma este Bécsbe utazott. Holnap kihallgatáson jelenik meg a király előtt, majd a közös miniszterekkel fog tanácskozni, hogy megállapítsák a delegációk összeülését idejét.

As új horvát miniszter.

Budapest, ápr. 25. A hivatalos lap mai száma közli Josipovich Géza volt horvát képviselőnek, Josipovich Imre volt horvát miniszter fiának horvát szlavón-dalmát tárca nélküli miniszterré történt kinevezését.

Főispánhelyettes Marosvásárhelyen.

Marosvásárhely, ápr. 25. Andrassy Gyula gróf belügyminiszter a nemzeti ellenállásból kifolyólag telfüggesztett Farkas Albert alispánt megbízta a főispáni teendők ellátásával.

A kézdívásárhelyi mandátum.

Kézdívásárhely, ápr. 25. Polonyi Géza igazságügyi miniszter, aki több függetlenségi párti volt képviselő kíséretében érkezett ide, ma elmondotta beszámoló beszédét, amelyben kijelentette, hogy Ausztriával nem vámszövetség, hanem vámszerződés fog életbelépni és megígérte, hogy a kormány rendezni fogja a székely kérdést, ő pedig, mint igazságügyi miniszter, minisztériumában a székely ügyek részére külön ügyosztályt fog szervezni, amelynek élére Sebess Dénes dr. volt országgyűlési képviselőt állítja. Végül arra kérte a választókat, hogy bizalmukat ruházzák át fiára. Polonyi beszámolóját nagy lelkesedéssel fogadták és fiát egyhangulag fogják megválasztani.

Választási savargások.

Resicsa, ápr. 25. A zorienci választókerületben, ahol Graenzenstein alkotmánypárti jelölttel Petrovics nemzeti jelölt áll szemben, a felbujtogatott románok egy alkotmánypárti választóagyonverték. Graenzenstein zászlóit letépték és elégettek. Szigorú vizsgálatot indítottak.

Szászabánya, ápr. 25. Az itteni választókerületben a felbujtott románok gyujtogatnak. Atexy György dr. alkotmánypárti jelölt híveit kövekkel, botokkal és késekkel nyílt utcán megtámadják. A közbiztonság teljesen fel van dülva. A rend fenntartására ma egy század huszárságot vezényeltek ki.

Temesvár, ápr. 25. A román nemzetiségi bujlogatók a vármegye összes kerületeiben óriási terrorizmust fejtenek ki. Az alispán intézkedett, hogy az összes kerületeket katonaság és csendőrség szállja meg és az izgató papokat, akik a választókat egyházi átokkal fenyegetik, azonnal tartóztassák le.

Zsolna, ápr. 25. A függetlenségi párt jelöltje érdekében Hock János beszédet akart itt mondani, de a nemzetiségi agitátorok által felizgatott tömeg ezt megakadályozta.

Pusztító felhőszakadás.

Szatmár, ápr. 25. Itt és a vidéken óriási felhőszakadás volt, amely huszezer hold föld termését tönkretette és sok helyen felszaggatta a vasuti töltéseket.

Elsülyedt naszád.

Nissa, ápr. 25. A joueni öbölben a múlt éjjel elsülyedt egy marseillei naszád. A kapitány és tiz matróz a vízbe fullt.

Gyilkosság szerelemföltésből.

Szatmár, ápr. 25. Kosztin István jómódu gazda szerelemföltésből meggyilkolta Tamás Tódort és két segítségére sielő parasztlégnyt. A gyilkost letartóztatták.

Zanella magyar programbeszéde.

Fiume, április 25.

Zanella Rikárd ma estére hirdetett magyar beszámoló és programbeszédének meghallgatására körülbelül 300 főnyi közönség gyűlt össze a Deák-szálló nagytermében, köztük körülbelül 200 főnyi magyar választó.

Pázmány Jenő dr. háromnegyed kilenc órakor nyitotta meg néhány szóval az ülést és azután Zanella Rikárdnak engedte át a szót, kit, midőn az emelvényre lépett, percekig tartó tapssal fogadták a jelenlevők.

Pártatlanságunknál fogva és tekintettel arra, hogy magyar választópolgáraink nagyrésze maga sincs tisztában önmagával arra nézve, hogy mennyiben higgye el a Zanella felől naponta forgalomba kerülő, egymással homlokegyenest ellenkező híreszteléseket, érdeke nek tartjuk Zanella beszédét, mely amint láttuk, a jelenvoltagekra mély hatást tett, bő kivonatban közöljük. Azt hisszük, hogy ezzel a Ghiczy-párton levő magyar választópolgároknak is, kik a gyűléstől távol tartották magukat, szolgálattal teszünk.

Zanella beszéde így szól:

Tisztelt választópolgárok!

Az ezelőtt 3 nappal ugyane helyen olaszul

tartott beszámoló beszédem elmondása és városom és kerületének országgyűlési képviselőjévé történt jelöltetésem alkalmával kijelenttem azt az óhajomat, hogy a város magyarajku választópolgárait, mihelyt tehetem, amint illik, külön felkeresem, hogy az elmúlt rövid országgyűlési ciklusról előtűk is beszámoljak és kifejtsem a következőkre vonatkozó programomat.

Köszönöm az uraknak, hogy erre ily szép számban való megjelenésükkel alkalmat adtak, ezzel is dokumentálni akarván azt, hogy e város olasz és magyar ajku polgárai közti testvéri szeretetnek tavaly ujrászületett facsemetéjét tovább is akarják gondozni, fejleszteni s hogy a bizonyos oldalról jövő kézzelfoghatólag szemszedetett rágalmak Őök közt rést nem ütöttek.

Azzal, amit az imént beszámolómnak neveztem, t. Uraim, hamar leszek készen, hamarabb, mint a multkor olasz polgártársaim előtt, akik nem olvashatták a magyar hírlapok terjedelmes és kimerítő híreit a mult hosszú válságról, amely egy már nem remélt fordulattal, ha ugyan nem nagy győzelemmel, de mindenesetre áldásos és régóta hön óhajtott javulással biztató nyugvóponttra jutott.

Onök előtt t. Uraim tehát csak röviden fogok megemlékezni az elmúlt országgyűlési ciklus eredményeiről.

Ezután visszapillantást vetett Zanella az elmúlt másfél esztendő történetére, a Fejérváry-kormány törvénytelenégeire, a parlament elnémitására stb. Kiemelte, hogy mennyire felhasználta a volt kormány a rend helyreállításának hamis czime alatt az erőszak minden eszközét, csakis abból a célból, hogy az országban oly helyzet teremtessek, amely legalább a külföld előtt jogos ürügy lenne, amint Ferencz Ferdinánd mondta — Magyarország visszahódítására.

Ezután így folytatta:

Meg kell mondanom, hogy ebben a szerencsétlen érában, az alkotmány ezen galád támadásaival szemben milyen volt az én magaviseletem. Onök tudják, hogy tavaly én ellenzéki programmal jelöltettem s tudják azt is, hogy kijelenttem, hogy minden törvénytelenégnek, minden erőszakoskodásnak, minden jogtiprásnak esküdtt ellensége vagyok és leszek és hogy a szabadság, a nép, ogok katonái csekélységemet mindig maguk között fogják látni.

Nohát, t. uraim, én vallásomhoz hű maradtam, amint másképpen nem is lehetett.

Ott voltam Kossuth, Andrassy, Apponyi, Batthyány seregében s kötelességemet híven teljesíttem, amint ezt impiciter a vezérőbizontság hivatalos jelölése is bizonyítja.

Szavazatommal vagy aláírássommal hozzájárultam a koalíció minden alkotmányvédelmi tényéhez ugy a házban, mint a parlamenten kívül. Teljesíttem azt a kötelességet, amelyből kifolyólag Fiume szabad város és kerülete az ország igen, de igen sok városának és megyéjének példát adva, representanczai határozatokkal nyíltan és erőlyesen tiltakozó szavát emelte az alkotmány eltiprása, a törvénytelen kormány kinevezése és ténykedése ellen. Sőt amikor Szápáry Pali — mint a darabont-kormány kormányzója Fiuméba lejött, olasz ember őt nem fogadta, a hivatalos Fiume város ott nem volt, a kormányzót installálni nem akartuk és nem is installáltuk.

S Fiumének a nemzeti ellenállásban vett része, az erőszak nehez idejében tanusított magaviselete olyan volt, hogy gróf Apponyi

Albert ur indítva érezte magát arra, hogy egy hírlapi cikkében Fiuméről a legnagyobb elismerés hangján nyilatkozzék.

Ezután felolvasta Apponyinak idevonatkozó cikkét; majd így folytatta:

Az én politikám, t. Uraim, nagyon egyszerű. Én t. i. csak folytatom azt a politikát, mely a fiumeieknek mindig hitvallása volt: Testvéri szeretetben élni a magyarokkal a jó és a rossz időkben egyaránt, mert csak a magyarok által védelmezhetjük olaszágunkat és autonóm jogainkat, amelyek bennünket az elhorvátosodástól és a horvát elfoglalástól, absorbeálástól védelmeznek és mert a védelem a magyar állami érdekek szempontjából is feltétlenül fontos és szükséges.

Ennek a politikának a szükségét érezte és szankcionálta, nemcsak a mindenkori fiumei ember, hanem, különösen 48 óta minden magyar kormány is, kezdve Andrássytól, Deáktól egészen, mikor hibáit belátta, maga a sovinszta Bánffy s utóljára Széll Kálmán és Tisza István is.

Hát kérdem én, ez a politika, amely amióta gondolkozni kezdtem, minden tényemet, akciómat vezényelte, ez a politika, amelyet minden okos magyar politikus helyesel és sőt mondhatom követel, ez a politika csak részéről hazafiatlanság, hazaárulás? Csak tőlem nemzetcsalás? a mindenidei magyar politikusoktól pedig hazafias, a magyar érdekeknek egyedül megfelelő, helyes politika?!

Ezt a politikát szolgáltam én szóval és írásban a «Difesa»-ban, mikor Bánffy az immár általánosan elítélt s ő maga által is sajnált erőszakoskodásait követte el Fiumében s ezt e politikát szolgáltam én szóval írásban a «Voce del Popolo»-ban is, amidőn hevesen, igen, a választási harc szokatlan erejével elítéltem, kárhoztattam azt a soha nem eléggé elítélhető politikai ballépést, hogy a magyarság egy része természetesen közös ellenfelünkkel, a horvátokkal, paktált a fiumeiek ellen. Es itten kötelelőselem kijelenteni, hogy egyetlen egy cikkemben sem a «Difesa»-ban, sem a «Voce del Popolo»-ban egyetlen egy sorom sem volt, amely a magyar nemzet vagy a magyarság ellen irányult volna. Nem irtam én a magyarok ellen, de irtam magyarok ellen, bizonyos magyarok ellen, akik a hazafiságot itten csak jó üzletnek nézték, akik a fiumeiekké váló egyetértést érdekből sohasem akarták, akik a magyarság és a magyar nemzet híret, tekintélyét itten csak kompromittálták és beszennyezték, akik a magyar nemzet ügyét itten, ezen exponált helyen csak károsították. Ezt tettem én s azt hiszem, ezt kellett volna tennie minden becsületes magyar embernek is. Aki pedig az ellenkezőt állítja és bizonyítékokkal nem áll elő, az hazudik, az rágalmaz. Avval is vádolnak bizonyos ellenségeim, hogy irredentista vagyok. Evvel a neveléses váddal, azt hiszem, felesleges foglalkoznom. Csak annyit tartok szükségesnek felelelni, hogy semmiféle olaszországi lapba soha életemben egy sort sem irtam.

Tavaly, t. uraim, mikor szerencsém volt önök előtt szintén programmat előadni, kijelenttem, hogy az általános titkos és egyenlő választójognak feltétlen híve vagyok. E tekintetben is szavamnak és meggyőződésemnek helyt állottam, amennyiben ezen elveket mindig fennen hirdetem. És ennek bizonyítására megjegyzem, hogy midőn a disszidensek pártjának 1905. szeptember 14-én tartott ülésén igen tisztelt vezérünk gróf Andrássy Gyula ur azt proponálta, hogy a következő napon a Házban benyújtandó és az általános választójogra vonatkozó javaslatokkal szemben a párt ellene szavazzon, én, dacára az általános helyeslésnek, amelylyel e proposíció fogadtatott, felszóltam, kijelentve, hogy én azt nem tehetem és azt nem is teszem meg, mert igaz meggyőződésből vallom az általános titkos és egyenlő választójognak elvét. Erre Andrássy gróf ur azonnal teljes loyaltással kinyilatkoztatta és parthatározatilag kimondatta, hogy e tekintetben meggyőződésem tiszteltben tartandó és szabad akcióra való jogomat elismerik.

Amint a multban tehát, úgy a jövőben is hű maradok elveimhez s az általános titkos választójognak postulatját csekély erőmmel mindig szolgálni akarom, mert e jogban az egyenlőség, civilizációnak és a szociális igazság szolgálatának hathatós eszközét ismerem el.

Kötelességem vala tovább minden tőlem telhető eréllyel közreműködnöm azért, hogy a határrendőrségnek Kristóffy által tervezett alkotmány és autonómia ellenes behozatalának módját meggátoljam.

Ezért, vezéréimnek előzetes értesítése és meghallgatása után Kristóffyhoz is elmentem, de elmentem — nem paktumokat kötni, hanem tiltakozni, őt a következményekre figyelmeztetni s azokért a kormányt eleve felelőssé tenni.

Mert, uraim, a város oppozíciója nem a határrendőrség behozatalának ténye ellen, hanem annak módja ellen irányult és irányul, mert a város annak a módnak alkalmazását kívánja, melyet Batthyány Tivadar gróf két itt helyben megjelent cikkével is helyesnek, jogosnak és követelendőnek nyilvánított.

Tisztelt választó-polgárok! Husvétnek, a feltámadásnak hetében, új ragyogó nap derült Magyarországnak népére. A 15 hónap óta dúrló viszályt felváltotta a béke. Vagy jobban mondva nem is béke, hanem csak fegyverszünet, amelyre az országnak erőinek összegyűjtésére égető szüksége volt s amelynél jelenleg sem győzők sem legyőzöttek nincsenek, de aki csak egy kissé gondolkozni tud, az belátja, hogy e fegyverszünet révén a teljes győzelem a közeljövőben a magyar nemzeté lesz.

Ezután Zanella elmondta az új kormány programját és terveit, majd így folytatta:

Ezen kormányzati programnak hathatós támogatása minden hű polgárnak kötelessége, annál is inkább tartom kötelességemnek én is, aki a 67-iki kiegyezésnek híve vagyok, de amely kiegyezésről immár az a véleményem, hogy ha azt a jövőben a teljes paritás kritériuma szerint végrehajtani nem lehet s azzal Ausztria közigazgatási kizsákmányolási politikáját kizártá tenni lehetséges nem leend, akkor azt a kiegyezést eltörölendőnek fogom tartani.

A többi politikai kérdésekben pedig programunk a régi marad:

Követelni fogom tovább az egyesülési, a gyülekezési szabadságot, a progresszív adórendszert, a létminimum adómentességét. Kijelenthetem továbbá, amint ezt a multkor is tettem, hogy a legtagasabb szociális evolúció érdekei bennem őszinte szívszólókat fogják találni. Ennél fogva az állam kötelességének tartom iparkodnia arra, hogy a két keze fáradságos munkájából élő vagyontalan munkásosztály anyagi és erkölcsi viszonyai javításának, fellendítésének, mert ki merné tagadni, hogy a sok millió munkás nem-e egyik főpillére az állam hatalmas épületének?

Aggkori és rokkantsági nyugdíj, balesetbiztosítás, munkásothtonok és menhelyek, gyermeki és asszonyi munkaerő óvása és kímélete, a munkaidő szabályozása, ingyenes tanítás, a munkások képviselői részvételése mindazon közbizottságokban, vagy intézményekben, amelyekben az ő érdekeikről határoznak: ime röviden nagy vonásokban, amit én egyelőre a munkások érdekében sürgősen teendőnek tartok.

Az államhivatalnokok helyzetét igen mostohának tartom. Hivatalnokaink testületével szemben az állam egy nagy erkölcsi adóssággal tartozik, melyet minél előbb le kell rónia. E célból az állami tisztviselők fizetésének rendezését, különösen pedig egy modern, szabadelvű, az időknek megfelelő szolgálati praktikának a megalkotását égetően sürgős feladatoknak tartom.

Ami pedig speczialiter a vasuti tisztviselőket illeti, azt hiszem, hogy megelégednek azon határozott kijelentéssel, hogy e tekintetben Batthyány Tivadar gróf kiváló és igen tisztelt barátom ismert nézeteit magamévá tettem és magamévá teszem.

A magántisztviselők osztályának kívánságára vonatkozólag pedig kijelentem, hogy min-

denekelett szükségesnek és létesítendőnek tartom azt, hogy a vasárnapi munkaszünet kérdése szilárd alpra fektetessék, a munkaidő, a szabadságolás és a végkielégítés kérdései rendeztessenek s az aggkor és munkaképtelenségre való kötelező biztosításának intézménye létesítessék, még pedig legalább is oly módon és mérvben, amint az már Ausztriában is fennáll.

Ezért t. uraim, a munkások, az állam tisztviselői, a magánhivatalnokok s egyáltalán a kis és közép existenciák bizalommal lehetnek követelményeiket illetőleg irántam. Hisz csak nem teszi fel rólam senki, hogy én, aki a nép, de még a legszegényebb nép fia vagyok, a nép ügyét valaha tudva elárulhatnám.

Közgazdasági ügyeinkről kell még szólnom. Fiume t. uraim éppen az a pontja a magyar államnak, amelyre a nemzetnek archimedesi emeltyűjét elhelyezni kell; ez az a pont, amelyben kellő és okos erőfeszítés mellett az ország hajójába kincseket érő anyagi javakat emelhetünk. De hogy tényleg emelhesük is, sok még a megvalósításra váro fontos feladat. Nekem, ki városom közgazdasági helyzetét meglehetősen ismerem, erős a meggyőződésem, hogy az első feladat nem új intézményeknek létesítéséből áll, hanem abból, hogy helyrehozni, pótolni, javítani kell a multban elkövetett súlyos hibákat. Fiume kereskedelme, ipara és közlekedése pang s Trieszttel szemben városunkat konkurrens piacnak komolyan immár nem tekinthetjük. Triesztet az osztrák kormány évtizedek óta egy megállapított céltudatos rendszer szerint fejlesztette és fejleszti. Fiumében pedig a mult kormányok csak experimentáltak. Organikus közgazdasági politikának nyomát itt alig találjuk; találjuk azonban egy sereg habozó ellentétes intézkedéseknek következményeit, melyeknek mindegyike egy-egy kormánynak többé-kevésbé sikertelen experimentumaira vall. Ám meg vagyok győződve, hogy a jelenlegi felvilágosodott és a kormányzati szakmákban jártas, világlátott minisztérium befogja látni a multnak hibáit és nem fog visszariadni ezen fáradságos és nagy áldozattal járó revíziómunkától, mert hiszen a kormányoknak és az egész törvényhozásnak meg kell győződniük arról az igazságról, hogy mindaz a közgazdasági előny, amely Fiumének megadatik, nem csupán Fiume, hanem főleg és elsősorban az egész ország, egész nemzet haszna és érdeke.

Megvonandóknak tartom az igazságtalan, törvénytelen, erkölcstelen kiváltságokat, beneficumokat és titkos mindenforma segélyezéseket egyes cézegektől, úgy, hogy az összes kereskedők a szabad és egyenlő verseny jegyében léphessenek a porondra, illetve, hogy azokhoz a benefiktumokhoz mindenkinek joga lehessen.

A kereskedelmi és ipari törvény revidiálandó, a tengeri magánjog törvénybe foglalandó és Fiumében a magyar polgári perrendtartás, a sommás eljárás, a fizetési meghagyásokra és az uzorára vonatkozó törvények a magyar jogrend egyesítése érdekében is mielőbb behozandók volnának.

Vasuti refaktiák, díjvisszatérítések volnának engedélyezendők minden árunál tekintet nélkül a hajóra, amelylyel innét továbbittanak.

Új vasuti összeköttetésekkel, a Száva és Kulpa szabályozásával, a bosnyák vasutak veszedelmes versenyét ellensúlyoznunk kell.

S itt említem, hogy különös hálaival tartozunk már e tekintetben Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter urnak, aki Fiumének második vasuti összeköttetésének életbevágó fontosságát felfogván, a kérdés tanulmányozását már el is rendelte.

Fontos állami érdek, továbbá a szabadhajózásnak az eddiginél hathatósabb támogatása.

Ez t. uraim az én programom, amely alapján az önök bizalmát kérem.

Programmondás alkalmával szokás az ellenfelekről is megemlékezni.

Ellenjelöltemet nem ismerem s az ellenkezőnek a bebizonyításáig azt tartom, hogy ő a 48-as zászlónak mindig őszinte, igaz, becsüle-

tes katonája volt. Ezért, midőn vele harczra kelek, megbocsátva neki kicsinyes apró félregrátsait és követem a francia lovagoknak a fontenebleau-i csatánál adott példáját és előbb ellenfelemnek tisztelgek. A 48-as zászló ragyogó dicsősége előtt pedig tisztelettel meghajolok. De nézzük meg uraim, vajjon meghajolhatunk-e, tisztelegnünk lehet-e azok előtt is, akik azt a zászlót itten a kezükbe vették és lobogtatják.

Hát, uraim, én azokat az embereket, akik a 48-as pártot megalapították, ismerem s nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy azok a 48-as elvektől legalább is oly távol esnek, mint Makó Jeruzsálemtől. Vezérük Ivanossich osztrák generális, ki tavaly Tiszapárti vezér volt, 3 hónappal ezelőtt Kristóffy védelmező a representanzában, 6 hónappal ezelőtt pedig szintén a representanzában a császárt dobogott a szíve. Ott van Adamich, aki 3 héttel ezelőtt még a representanzában egy darabanthoz illő beszédet mondott, Kossuthot és Apponyit sértegetve, amiért is én azonnal és alaposan le is torkoltam őt. Negyvennyolcasok-e azok a Luxemburgerek, Bakarczicok, Barczicok, akik mint a legvadabb magyarfalók ismeretesek. 48-as-e az a Randich, aki a horvátokkal együtt szemelte ki és liferálta a 48-as jelöltként unokaöccsét?

Ezt a 48-as pártot tehát egy osztrák generális, egy haladóparti Adamich, egy kétes hírű jó kamatért pénztkölcsonzó gentleman alapították.

A magyar állameszme elleni merényletnek tartom Fiumében, hogy a magyarok a fumei kérdésben közös ellenfeleinkkel szövetkeznek a fumeiek ellen s e harczukba hazafias jelszavakkal és rágalmakkal az önálló és becsületes magyarságot is beugrasszák, magukkal ragadják, minek a szomorú következménye pedig az, hogy a becsületes fumei népek, amely testvéri szeretetben akar élni a magyarsággal és ő vele védekezni a természetes ellenség ellen, folyton azt kell tapasztalnia, hogy amikor a sverzgeb horvátok ellenünk akarnak törni, a magyarok azoknak hisznek és a fumeieket magukra hagyják.

Tisztelt Uraim! Programmomat Önöknek teljes őszinteségben előadtam. Ebben benne van politikai hitvallásom, gondolkodásom és szívem érzéseinek összessége.

A zászlót, melyet polgartársaim reám bízta, harczba viszem bátorsággal és bizalommal. S meg vagyok győződve, hogy győzni fog. Győzni fogunk, mert az a 48-as párt egy a magyar nemzet ismert ellenségeiből alakult alkalmi tákolmány, győzni fogunk, mert az ellenpárt 48-as zászlója osztrák gyártmány; győzni fogunk, mert az ellenfél csapatait egy osztrák tábornok vezeti!

Zanellának nagy tetszéssel és ismételt tapsok által megszakított beszéde után *Czink Lajos* tanár a következő két táviratot olvasta föl:

Fiumei kerület pártok közös megállapodása szerint az alkotmánypártot illeti. Ghiczy Kálmán urat mi hivatalosan nem jelöltük. Kérem kerület polgárait, támogassák az alkotmánypárt jelöltjét, Kossuth.

A másik távirat így szól:

Programmbeszéded alkalmából mint a szövetkezett pártok közös jelöltjét szíves egész melegevel üdvözöllek. Büszke vagyok arra, hogy Fiume nemzeti küzdelmében fényesen kitartott az alkotmány mellett s hogy a hazafias ellentállásból mint Fiume vezére vettek ki részed. Batthyány Tivadar.

Ezután *Czink* tanár még néhány lelkes szót intézett a választópolgárokhoz s a gyűlés ezzel véget ért.

Ghiczy Kálmán programmbeszéde. A 48-as és függetlenségi párt képviselőjelöltje, *Ghiczy Kálmán* dr. holnap, csütörtökön este félkilenc órakor tartja meg a Deák-szállóban programmbeszédét.

Apponyi köszönete. *Gaál* Tibor dr. kormányzóhelyettes a kormányzás tisztikara és a fumei állami tantestület nevében távirat-

ban üdvözölte *Apponyi* Albert gróf vallás- és közoktatásügyi minisztert hivatalba lépése alkalmából. Erre az üdvözlésre *Apponyi* a következő köszönő levelet intézte *Gaál* kormányzóhelyetteshez:

Vallás- és közoktatásügyi miniszterre történt legkegyelmesebb kinevezetése alkalmából küldött jó kívánságokért fogadják hálás köszönetemet. Számítok buzgó közreműködésükre a nemzeti kultúra szent ügyének előmozdításában, melyet a magam részéről szeretettel és odaadással akarok szolgálni. Hazafias üdvözlettel *Apponyi*.

KÜLÖNFÉLE.

Mária Jozefa főhercegné asszony a Quarnerón. Bécsből jelentik: *Otto* főherceg neje, *Mária Jozefa* főhercegné asszony, hosszabb betegségéből felépülve, több heti üdülésre a brioni szigetekre utazik. A haditengerészet yachtot bocsátott rendelkezésére, amelyen a fenséges asszony a Quarneron körutazást tesz.

Batthyány Lajos gróf képe. *Batthyány* Lajos gróf, volt fumei kormányzó ígéretéhez képest most megküldötte a városnak olajfestésű arcképét, amelyet a képviselőtestület ülésében fognak elhelyezni.

Leánynevelőintézet tanulmányutón. A homonnai leánynevelőintézet harmincz növendéke három oktató testvér felügyelete alatt ma reggel három napi tartózkodásra tanulmányi célból Fiuméba érkezett. A növendékek ma délelőtt megtekintették az itt időző *»Slavonia«* kivándorlóhajót, délután pedig Abbáziába rándultak. A holnapi és holnaputáni napot a gyártelepek és a Terzattón levő Frangepán-vár megtekintésére fordítják. Tanulmányutjukban a növendékeket a *»Mária Immaculata«* leánynevelő intézet főnöknője, *Herzegh Teréz* kalauzolja.

A »Dromedar« haditengerészeti vontatóhajó tegnap délután 3 órakor a fumei kikötőbe érkezett Pólából, ahonnan egy bárkát vontatott ide a fumei tengerészeti akadémia részére. A vontatóhajó ma délután visszaindult Pólába.

Hajók forgalma. Ma a következő hajók indultak el a fumei kikötőből: a *»Baross«* Adria-gőzös Bordeauxba; az *»Ettore«* osztrák gőzös Batumba; a *»City of Oxford«* angol gőzös Liverpoolba; a *»Bohémia«* osztrák gőzös Durbanba és a *»China«* osztrák gőzös Kobeba.

Zsebtolvajlási kísérlet. *Reiner* Károly, klagenfurti illetőségű, 34 éves, foglalkozás nélküli pinczért tegnap délután fél ötkor egy rendőr a kivándorlók szállásán letartóztatta. *Reiner* betolakodott a női lakosztályba, s ott egy asszonyt, kétségkívül tolvajlási szándékból, tapogatni kezdett. A szomszédnők figyelmesek lettek a védtelen nő szabadkozására és segítségért kiáltottak, mire *Reiner* futásnak eredt. A rendőrség mint foglalkozás nélküli, kétes ekzsztencziájú egyént kitiltotta és eltoloncoltatta.

Hamis utlevelek. *Hübchen* József, hercegfalvi illetőségű 25 éves kivándorlót, mert *Müller* József falujabeli 19 éves kivándorló utlevelével akart Amerikába utazni, visszautasították s két napi elzárásra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte a rendőrségi kihágási bíróság. Ugyanez a büntetés érte *Komán* Vaszilje oláh-kocsárdi 23 éves kivándorlót is, aki *Komán* Jordán 16 éves legény utlevelét akarta fölhasználni. *Hladek* István jakovai illetőségű, 21 éves katonaköteles legény *Zsipovsky* Péter utlevelével akart kivándorolni. A rendőrség feltartóztatta és 2 napi elzárásra, továbbá 30 korona pénzbírságra ítélte. *Cladera* Paraskiva temes-strázsai illetőségű 24 éves kivándorlót, aki *Jovanovic* Dusan ugyanottani kivándorló utlevelével akart Amerikába menni, ma letartóztatta a rendőrség. Minthogy személyazonossága kétséges, a rendőrség illetékes hatósághoz fordult felvilágosításért. A nála talált 240 korona készpénz eredetéről azt vallja, hogy szeretője, *Nikolajevics* Persa adta neki.

SZÍNHÁZ.

»A boszorkány.«

A Fenice-színházban ma este mutatta be Andorfi társulata *Sardou* szenzációs drámáját, *»A boszorkány«*-t. A megrázó tragédia, amelyet a darab élénk tár, Toledóban játszódik le, a XVI. század elején, az inkvizíció idejében. A mesteri kézzel megalkotott darab előadásáról csakis a teljes dicséret hangján szólhatunk. *László* Irén Zoraya nehéz, idegrázó jelenetekben gazdag szerepében fényes művészi kvalitásainak adta bizonyosságát. Az odaadó, szerelme lelkébe beleolvadó szerelemnek, a kitörő feltékenységnek, a főinkvizitor előtt lefolyó nagy vallató jelenetben pedig a vérebelijeit elnyomó hóhérok iránt való gyűlöletnek bensőséges, igaz hanggal és mélyen átértett, művészi játékkal tudott kifejezést adni. Alakítása mélyen megindította és magával ragadta a közönséget, amely minden felvonás után többször kitapsolta és a vallató jelenetnél nyílt színen is zúgó tapsal jutalmazta a művésznőt. Ugyancsak e jelenetben kitűnő volt *Daróczy* Ilka az inkvizíció sanyargatásai és a hosszas fogság következtében megörült vén asszony (Afrida) szerepében. Az örült hallucinációjának s a fiatalság és szépség iránt érzett gyűlöletének mesteri ábrázolását és kifejezését láttuk tőle. *Haraszi* Miczi (Manuela) az ártatlanul meggyötört, gyermeke után sóvárgó és szabadulásért mindenre kész fiatal rabnőt igazán megindítóan ábrázolta. Mindaketten zajos tapsokat arattak. Igen jó volt ma este a többi főszereplő is: *Székely* Sári, *Aitner* Ilka, *Havassy* Szidi, *Szabó* Ferencz (Enrique), *Csiky* László (főinkvizitor), *Virág* Ferencz (kirurgus), valamint a számottevő szereplők szinte kivétel nélkül. A mai előadással Andorfi társulata igazán élvezetet szerzett a közönségnek. Ami ritkaság: a darab bevezetője, az ötödik felvonás után is helyén maradt a publikum és szünni nem akaró tapsal többször a lámpák elé hívta a főszereplőket. *László* Irén és *Haraszi* Miczi szép virágajándékot is kaptak. Kíváncsian volna, hogy a nagy sikert ért drámát minél előbb megismételjék és hogy minél nagyobb számban nézze meg a közönség, amelyet ma este a választási mozgalmak jórészt elvon- tak a színházról. (K. Z.)

»Bohémszerelem«, »Tavaszi.« Holnap, csütörtökön este a *»Bohémszerelem«* című operettet mutatja be a magyar szintársulat. Az operett tárgya a pajkos boháméletből van merítve. *Herblay* kicsapongó, karakterisztikus bohémzenét írt a darabhoz. Csupa báj és francia könnyedség e dalmű. A főszerepeket a legjobb erőknél osztották ki. Az előadásokhoz pazar jelmezek készültek. Péntek este a *»Tavaszi«* kerül színre, a főszerepben *Mesey* Jolánal. Szombaton este a *»János vitéz«*-t ismétli meg a társulat új szereposztással; vasárnap délután a *»Tündérlak Magyarhonban«*, este pedig a *»Selyembogár«* kerül előadásra.

Csütörtök, ápr. 28. este.

B. bérlet.

Bohémszerelem.

Operette 3 felvonásban. Irta: Paul Ferrier. Zenéjét szerző: Henri Hirschmann. Fordította: Heltai Jenő.

SZEMÉLYEK:

Kezdete 8 órakor.

Carolus la Barbemuecho	Virág Ferencz
Paul de la Breteche	Sáfrány Vilmos
Gustave Colline	Hunfi Imre
Arsene	Csolnakossy Gyula
Marcel	Bejczy György
Alex. Schaunard	Hajagos Károly
Baptiste	Horváth József
Monetti	Somlár Zsigmond
Rodolpho	Papir Sándor
Maurice	Földes Dezső
Mimi	Sugár Jolán
Nusette	Rédey Szidi
De La Breteche grófnő	Havassy Szidi
Themie	Mesey Jolán
Francine	Albert Erzsé

Főszerkesztő:

Szemerjai Kovacs Zoltán.

Felelős szerkesztő:

Murai Jenő.

Kiadótulajdonos:

»Unio« könyvnyomdai műintézet.

„De la Ville“

Szálloda, Kávéház és Étterem.

Az **Utazó**
és a **helybeli magyarság**
találkozó helye.

Minden este **czigányzenekar.**

Ugy a szállodában, mint a kávéházban és az étteremben a legfigyelmesebb kiszolgálás. Kétféle étel és italok a nap minden szakában.

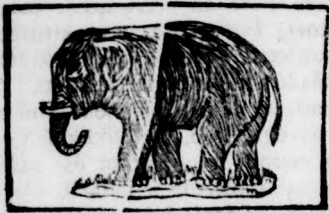
Számos látogatást kér

Szentgyörgyi Ferencz,

a „De la Ville“ szálló, kávéház és étterem tulajdonosa.

Fiume első magyar rizshantoló- és rizs keményítőgyár részv.-ársaság

FIUME.
VÉDJEJY.

Különlegesség
fénykeményítő
tábláskákban.

A vegyi tisztaságért a gyár kezkesedik.

Állást kap

egy fiatal irodai tisztviselő, aki az olasz nyelven kívül a magyar, esetleg a német nyelvet is bírja. Ajánlatok „azonnali belépés” jellegű alatt e lap kiadóhivatalába küldendők.

Jó szakácsné,

ki több éven át előkelő helyeken volt, beszél magyarul, németül és olaszul, a házvezetésben jártas, **állást keres mint szakácsné, vagy mint gazdaasszony.** Cím: Vicolo del Pino 8. sz. I. emelet.

Első fiumei magyar szobafestő és fénymázoló.

Vállal minden e szakmába vágó munkát a legjutányosabb árak mellett Szigorú pontosság és kiváló szakértelem

A n. é. közönség b. pártfogását kéri

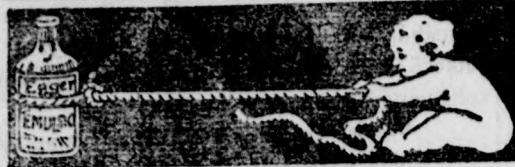
Altberger Ignác

Corsia Deák 31. sz., IV. em.

Előfizetések és Hirdetések „A Tengerpart“

kiadóhivatalához

Adria Palota, Riva Szápáry
czimzendők.

„Vigyázz! ezen bejegyzett védjegyre“

Az egészség védbástyája a jó táplálkozás.

Sorvasztó betegségben szenvedők, erőben és testsúlyban visszamaradt vagy fogyatkozó egyéneknek igen fontos az a tudat, hogy — „**EGGER EMULSIÓ**“-ban — oly szerrel rendelkeznek, mely teljes mértékben képes pótolni testalkatuk és egészségük hiányát és helyreállítani az elveszett erőt.

Kérjük a t. cz. orvos urakat és közönséget tüzetesen EGGER-féle készítményt követelni.

A Nádor-gyógyszertár Budapest, VI., Váci-körút 17. bárkinek küld egy ingyenes próbát 30 fillér előzetes beküldése ellenében (esomagolás és portóért).

Egy eredeti nagy üveg **EGGER EMULSIÓ** 2 korona árban kapható, Fiumében: **Accurti Károly, Babic Hinko, Missan Adorján, Prodam Ferencz, Prodam János, Schindler Adolf** gyógyszerházaiban, **Rosenkart Ferencz.**

Könyvnyomdai
műintézet

Tipografia
artistica

„UNIO“

„Adria“ palota, FIUME palazzo „Adria“.

TELEFON 224.

— SZÁLLIT —

minden a nyomdászathoz vágó munkát gyorsan, szakismerettel és a legolcsóbban.

— ESEGUISE —

prontamente con conoscenza del ramo ed al più buon mercato ogni lavoro tipografico.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

V. E. & A. de ROSSI

Piazza delle Erbe 7. (Óváros.)

Többször kitüntetett czipőraktára.

Saját készítésű legkitünőbb

férfi-, női-, és gyermek czipők

minden árban.

Mérték szerinti megrendelések kifogástalanul eszközöltetnek.

Szabott árak.

Szabott árak.